

KVALITETSDEKLARATION

Arrendepriiser på jordbruksmark 2018

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistikområde

Prisutvecklingen i Jordbruket

Produktkod

JO1003

Referenstid

2017-2018

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

I samband med EU-medlemskapet förväntade sig Eurostat statistik avseende bland annat arrendepriiser på jordbruksmark. Sådan statistik togs tidigare inte fram i Sverige på regelbunden basis. Denna statistik används av Eurostat för att belysa prisutvecklingen i de olika medlemsländerna. DG Agri använder det för att analysera effekterna av olika politiska beslut, till exempel förändringar i stöden, men även för andra ekonomiska analyser.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Av Eurostat: Se ovan.

Näringsdepartement, studenter och forskare, advokater med flera använder statistiken för vissa ekonomiska kalkyler, forskning och utredningar, som underlag i samband med bedömningar om utvecklingen inom det svenska jordbruket etc. Vidare används statistiken av markägare och blivande arrendatorer vid nytecknande av avtal. Men även av markägare och arrendatorer när befintliga avtal ska skrivas om.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken avser att belysa prisnivån och prisutvecklingen av arrendepriiser för jordbruksmark i Sverige. Priser både inklusive och exklusive så kallade gratisarrenden. Gratisarrenden är som det låter ett arrendavtal som arrendatorn inte betalar något för. Oftast beror detta på att markägaren är nöjd över att marken bara hålls efter. Det presenteras även siffror över antalet arrendavtal varje arrendator har i snitt, hur stor andel av avtalen som är gratisarrenden samt för vissa år hur stor del som är skriftliga avtal.

Då EU kräver att priserna enbart ska belysa ”rena” markarrenden, det vill säga där inget annat såsom till exempel byggnader eller stödrätter ingår i arrendavtalet, så presenteras även en del andra variabler i det Statistiska meddelandet. Variabler såsom arrendepriiser exkluderade från avtal där annat än mark ingår men även hur stor andel av avtalen som innehåller mer än bara mark fördelat på stödrätter, byggnader och maskiner för jordbruksverksamhet och övrigt (till exempel bostadsbyggnad).

Vi presenterar också hur många arrendatorer det finns i Sverige, hur stora arealer som arrenderas totalt samt ett snitt på arrenderad areal per arrendator och hur stor andel av avtalen som är skriftliga.

Alla uppgifter presenteras indelat efter EU:s regionindelning NUTS2 som är grupper om län. Dock har vi valt att slå ihop region Stockholm med Östra Mellansverige, redovisas som Östra Mellansverige, samt Nedre och Övre Norrland och kallar det Norra Sverige. Anledningen är att det varit få svar i Stockholm samt Nedre och Övre Norrland och vi inte kunnat redovisa tillförlitliga beräkningar för dessa tre regioner separat. Vissa resultat redovisas även på indelningen produktionsområden (PO8). Där Sverige är indelat i åtta regioner utefter bland annat hur bra jorden är att bruka, det vill säga mätt efter avkastningsvolymen.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen i denna undersökning består av all arrenderad mark i Sverige som finns i Jordbruksverkets lantbruksregister. För att ingå i Jordbruksverkets lantbruksregister ska man leva upp till något av följande kriterier:

- bruka mer än 2,0 ha åkermark, eller
- bruka minst 5,0 ha jordbruksmark (åkermark + betesmark), eller
- inneha djurbesättningar på – minst 10 nötkreatur eller 10 suggor eller 50 grisar eller 20 får och lamm eller 1 000 hönor (inklusive kycklingar), eller
- bedriva yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Uppgifterna om arrenderade arealer hämtas från Strukturundersökningen (FSS) som genomförs ungefär vart tredje år där Jordbruksverket hämtar in uppgifter från alla jordbruksföretag i Sverige. Senast FSS genomfördes var 2016 och nästa gång blir 2020.

Målobjekten är de jordbruksföretag som finns i lantbruksregistret som arrenderar mark.

Ramen till denna undersökning kom att bestå av lantbruksregister för 2017 eftersom det var det första undersökningsåret vid denna undersökning. Där finns även uppgifter om arrenderade arealer från Strukturundersökningen 2016. Ramens storlek blev 22 514 st.

1.2.2 Variabler

Alla arrendeavtal innehållande åkermark och/eller betesmark ligger till grund för beräkningarna.

Genomsnittliga priser per hektar presenteras för följande variabler:

- Jordbruksmark (åkermark och/eller betesmark) inklusive gratisarrenden
- Jordbruksmark (åkermark och/eller betesmark) exklusive gratisarrenden
- Åkermark inklusive gratisarrenden
- Betesmark inklusive gratisarrenden (enbart riksnivå)
- Jordbruksmark inklusive gratisarrenden men exklusive annat än mark som påverkar priset såsom byggnader, maskiner eller stödrätter

Följande variabler presenteras också:

- Genomsnittligt antal arrendeavtal per arrendator
- Andel gratisarrenden
- Andel skriftliga arrenden
- Andel arrenden som innehåller mer än bara mark respektive bara innehåller mark
- Totalt arrenderad areal i Sverige
- Totalt antal arrendatorer i lantbruksregistret
- Genomsnittligt arrenderad areal per arrendator

1.2.3 Statistiska mått

- Viktade aritmetiska medelvärden
- Medelfel i procent
- Viktade andelar
- Antal hektar arrenderad jordbruksmark
- Antal arrendatorer
- Indexantal (1994=100) för arrendeprisutvecklingen på jordbruksmark inklusive gratisarrenden

1.2.4 Redovisningsgrupper

Uppgifter redovisas för:

- Riket totalt
- Produktionsområden (po8)
- NUTS2 (med viss modifiering, se nedan)

Då detta är en urvalsundersökning så krävs det att beräkningsunderlaget blir tillräckligt stort för de olika geografiska områdena man undersöker. Detta för att få så stor säkerhet som möjligt i skattningarna. För NUTS2 har vi därför valt att slå ihop region Stockholm med Östra Mellansverige samt lägga ihop Nedre och Övre Norrland och kalla det Norra Sverige. Det beror på att Stockholm är ett förhållandevis litet NUTS2 område till ytan och att det finns förhållandevis få arrendatorer i regionen för att inkomna svar ska utgöra tillräckligt stort underlag för tillförlitliga beräkningar. För Nedre Norrland och Övre Norrland beror det på kombinationen av två saker. Dels att svarsfrekvensen är lite lägre än för övriga Sverige och dels att variansen i priserna är högre eftersom det är vanligare med gratisarrenden i norra Sverige. Genom att slå ihop dessa regioner kan vi åtminstone på NUTS2-nivå redovisa priser där medelfelet understiger 35 %, som är den generella övre gräns för hur osäker siffran får vara för att den ska publiceras.

1.2.5 Referenstider

Kalenderår 2017–2018.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Som mått på precisionen anges det skattade relativa medelfelet uttryckt i procent av det skattade arrendepriset för jordbruksmark inklusive gratisarrenden och för åkermark inklusive gratisarrenden.

Medelfel är alltså ett mått på hur osäkert värdet är och avspeglar urvalsfel samt andra slumpmässiga fel. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. Till exempel är arrendepriset på jordbruksmark inklusive gratisarrende 1 726 kr/ha och medelfelet 3,3 %. Detta skall tolkas som att konfidensintervallet $1\ 726 \pm 1,96 \cdot 0,033 \cdot 1\ 726 = 1\ 726 \pm 111,6 = [1\ 614, 1\ 838]$ med 95 % sannolikhet täcker det verkliga genomsnittet.

Medelfelet är endast beräknat för arrendepris för jordbruksmark inklusive gratisarrenden samt åkermark inklusive gratisarrenden. Då det beräknade relativa medelfelet överstiger 35 %, har uppgiften bedömts så osäker att den inte redovisats, utan bara markerats med prickar (...). Där medelfel inte har beräknats kan resultat med högre medelfel än 35 % redovisas.

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhet från sannolikhetsurval samt under- och övertäckning. Det finns även en risk att arrendeavtal där avgiften har angetts per hektar istället för total arrendeavgift, som efterfrågas, passerar de olika kontroller som görs. Likväl kan det gälla arrenden där man råkat skriva i till exempel en nolla för mycket på arrendeavgiften. Den viktigaste osäkerhetskällan är det statistiska urvalsfelet men även bortfallet är en osäkerhetskälla.

2.2.1 Urval

Stratifierat sannolikhetsurval dras ur den ram som består av LBR avseende 2017 där uppgifter om arrenderade arealer finns från Strukturundersökningen 2016.

Populationen har inför urvalsdragningen stratifierats efter storlek på företagens totala arrenderade jordbruksmarksareal samt efter en regional indelning. Fyra storleksklasser och åtta regioner (produktionsområden) har använts. Totalt har alltså 32 strata skapats. Urvalsstorleken i vart och ett av dessa stratum har bestämts med så kallad optimal allokering (Neyman) med avseende på arrenderad jordbruksmarksareal. Detta eftersom det verkar finnas ett samband mellan arealstorleken på arrendeavtalet och priset per hektar. Urvalsstorleken är 1 800 st.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen för arrendeprisundersökningen 2017–2018 omfattar 22 514 jordbruksföretag som fanns i lantbruksregistret avseende 2017 och som arrenderade åkermark och/eller betesmark enligt strukturundersökningen 2016.

Undertäckning finns i den bemärkelsen att företag kan ha börjat arrendera mark under 2017 och 2018 efter strukturundersökningens referensdatum. Övertäckning i den bemärkelsen att uppgifter för de som arrenderar mark kommer från strukturundersökningen som genomfördes år 2016 och en del har slutat att arrendera mark sedan dess. I denna undersökning var det ca 4 % (58 st) av de inkomna svaren där uppgiftslämnare uppgav att de inte arrenderar längre eller har upphört med sitt jordbruk.

2.2.3 Mätning

Uppgiftslämnarfel kan förekomma. Vid påkomna tveksamheter kontaktas uppgiftslämnaren för verifiering av uppgifterna.

2.2.4 Bortfall

Det har kommit in svar från cirka 83 %, vilket motsvarar 1 495 stycken. Av dessa var det cirka 13 procentenheter (232 st) som uppgav att de av olika anledningar inte ville delta i denna frivilliga undersökning. Andelen som ej vill delta i denna undersökning är större än föregående arrendeprisundersökning. Svarsfrekvensen var denna gången ungefär 70 % vilket dock är högre än förra gången undersökningen genomfördes 2015–2016, då var svarsfrekvensen ungefär 66 %. Beräkningsunderlaget blev alltså något större jämfört med föregående undersökning.

Av de cirka 1 260 företag som har skickat in enkät och inte var vägrare var det knappt 12 % som hade partiellt bortfall. Det vill säga att man svarat på minst en fråga men missat svara på minst en av de övriga frågorna.

Ingen bortfallsstudie har genomförts för denna undersökning. Men baserat på de svar vi får in när vi ringer till jordbrukarna i slutet av insamlingen har vi inga indikationer som skulle tyda på att det skulle finnas någon systematisk skillnad bland de som svarar och de som ej vill delta i undersökningen.

Inför undersökningen avseende år 2011–2012 effektiviserades stratifieringen till att genomföras med regionindelningen produktionsområden jämfört med tidigare år då vi använt EU-indelningen NUTS2. Detta för att priserna harmoniserar bättre inom produktionsområdena. Detta har vägt upp det ökade bortfallet så skattningarnas osäkerhet ligger ändå i nivå med undersökningarna gjorda tidigare år.

2.2.5 Bearbetning

Uppgiftslämnaren kan lämna uppgifter via internet, skicka in enkäten med post, mejla in svaret eller ringa in sina svar. De, via post inskickade enkäterna, skannas och verifieras var och en innan de kommer in i databasen. De icke-svarande respondenterna som vi ringer upp i slutskedet för att höja svarsfrekvensen får sina svar direkt inmatade i systemet, som om de hade svarat via internet. På enkäten finns även några rutor där vi (Jordbruksverket) kan göra noteringar på inkomna enkäter. I dessa rutor sätts en kod för bättre och snabbare hantering samt spårbarhet. Till exempel de vi ringde till kodades på ett sätt, de som ringde in sina uppgifter kodades på ett annat sätt, de som uppgett viktigt information under "Övriga upplysningar", de som vägrar o.s.v.

Det sker både manuella och maskinella kontroller på inkomna uppgifter för att hitta outliers och andra konstigheter. Kontroller görs på bland annat låga/höga kronor per hektar, högt antal arrendeavtal, fyllt i totalt arrenderad areal i antal arrendeavtal, stora differenser mellan avgifterna för respektive år och/eller antal arrenden de båda åren, stora differenser mellan uppgiven arrenderad areal och den information vi har i lantbruksregistret avseende år 2016.

2.2.6 Modellantaganden

Alla priser viktas med hjälp av arrenderade arealer enligt senaste Strukturundersökning. Arrenderade arealer enligt Strukturundersökning 2016 har använts för denna undersökning

När vi viktat priserna som avser arrendepriiser exklusive gratisarrenden måste vi på något sätt skatta andelen arealer som arrenderas som gratisarrenden och exkludera dessa. Vi skattar denna andel, per region, genom att ta den totala arealen med avgift som uppges i alla arrenden i regionen och dividerar med total areal inklusive gratisarrenden som uppgetts för regionen.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik tas fram.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Cirka 1 år och två månader efter det ena referensåret och ca 2 månader efter det senaste referensåret.

3.2 Frekvens

Undersökningen genomförs vartannat år och arrendepriiser för två år efterfrågas då. Publicering sker därmed vartannat år för arrendepriiser.

3.3 Punktlighet

Redovisning enligt plan i februari 2019.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 39 SM 1901, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik, samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Statistiken finns också tillgänglig i [Jordbruksverkets statistikdatabas](#) under ”Priser och prisindex” => ”Priser” => ”Mark- och arrendepriiser”. I samband med publiceringen ges även ett pressmeddelande ut med de viktigaste resultaten.

Eurostat publicerar statistik för medlemsländerna i sin meddelandeserie ”Statistics in Focus” och i publikationerna ”Agricultural statistics – Quarterly bulletin”.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För forskarändamål kan man få ta del av oidentifierad mikrodata efter sekretessprövning.

4.3 Presentation

Beskrivning av undersökningsmetod samt redovisning av resultat i text, tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen. Det finns även en så kallad Statistikens framställning (StaF) av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, priser och prisindex” där publikationen ligger på statistiksidorna.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten bedöms som god för alla åren denna undersökning genomförts.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Denna statistik är inte helt jämförbar med motsvarande statistik för andra EU-länder fram till och med år 2009 eftersom olika definitioner och metoder har använts i de olika länderna. Dock har en ny gemensam metodologi för att ta fram mark- och arrendepriiser tagits fram av Eurostat i samarbete med medlemsländerna. Detta för att få en bättre harmonisering av denna prisstatistik mellan länderna och därmed ökad användning vilket innebär att jämförbarheten från och med år 2010 är avsevärt förbättrad. Om man tittar på statistik om arrendepriiser i Eurostats databas så redovisas priserna både i euro och i nationell valuta. På det viset går det att jämföra arrendepriiser mellan länder.

En skillnad i hur vi på nationell nivå tar fram arrendepriiserna jämfört med Eurostats metodologi är att priserna till EU ska bygga helt och hållet på de arrenden där inget annat än marken ingår i arrendeavgiften. Det vill säga att eventuella stödrätter, byggnader, maskiner etc. ska vara exkluderade ur det genomsnittliga pris vi skickar till EU. Priser enligt denna nya metodologi levereras till Eurostat med början avseende 2010 års mark och arrendepriiser. Sverige har redan sen tidigare försökt rensa dessa översända priser till EU från arrenden där byggnader ingår och nu utökat det till att även exkludera arrenden där stödrätter, maskiner etc. ingår. Därför skiljer sig de priser som finns i Eurostats databas med dem vi publicerar nationellt.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

-

5.4 Numerisk överensstämmelse

-

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([SFS 2001:99](#)) och förordningen ([SFS 2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrift ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([SFS 2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistisk som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([SFS 2001:99](#)) och förordningen ([SFS 2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är ansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet. Enligt 19 § lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik faller inte under någon EU-reglering. Medlemsländerna beräknar och översänder siffror inom området "Agricultural Land Prices and Rents" till Eurostat enligt informella överenskommelser s.k. "gentlemen's agreements". Eurostat har påbörjat en process för att försöka få till någon form av reglering på mark- och arrendepriiser.

Det finns numera en gemensamt framtagen metodologi för hur priserna på jordbruksmark och arrenderad jordbruksmark ska tas fram. Från och med priserna avseende år 2010 översänder medlemsländerna siffror enligt denna metodologi.

F Historik

I samband med Sveriges inträde i EU år 1995 önskade Eurostat statistik avseende bland annat arrendepriiser på jordbruksmark. Sådan statistik togs tidigare inte fram i Sverige på regelbunden basis.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Statistikproducent: Ylva Olsson
E-post	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se
Telefon	036 – 15 64 10